МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри соціології і публічного управління
(назва кафедри)

(підпис) Мороз В.М.
(ініціали та прізвище)

«30» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Технології соціологічних досліджень
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва)

спеціальність 054 Соціологія
(шифр і назва)

освітня програма Соціологія управління
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни професійна підготовка; обов'язкова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна
(денна / заочна/дистанційна)

Харків – 2021 рік

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни Технології соціологічних досліджень
(назва дисципліни)

Розробник:

професор, доктор соціологічних наук, доцент Бірюкова М.В.
(посада, науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри

соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

Протокол від «30» серпня 2021 року № 8

Завідувач кафедри _____ В. М. Мороз
(підпис) (ініціали та прізвище)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Шифр та назва освітньої програми	ПІБ Гаранта ОП	Підпис, дата
054 Соціологія Соціологія управління	Бірюкова М.В.	30.08.21.

Голова групи забезпечення
спеціальності Мороз В.М.
(ПІБ, підпис)

«30» серпня 2021 р.

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Дата засідання кафедри-розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Гарант освітньої програми

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: необхідність сформувати у студентів відповідні вміння і навички щодо основних правил та сучасних технологій організації соціологічного дослідження за допомогою комп'ютера

Компетентності:

- Здатність застосувати соціологічний дослідницький інструментарій (ФК-8).
- Здатність знайти соціальні дані у відкритому доступі, здійснити їх змістовне структурування й узагальнення (ФК-9).

Результати навчання:

- Формувати репрезентативну вибіркову сукупність у дослідженнях базового рівня складності та розраховувати її обсяг; формувати нестохастичну вибіркову сукупність відповідно до мети дослідження та дослідницьких запитань(РН - 4).
- Знати характеристики інформації, її одиниці виміру; вимоги до інформаційної безпеки; вмітивпевнено працювати з програмними засобами загального призначення, з текстовими документами; виконувати розрахунки в середовищі електронних таблиць; мати навички створювати графічні ілюстрації, працювати в мережі Інтернет,застосовувати комп'ютерні технології для вирішення прикладних завдань за фахом(РН-24).

Студенти мають в ході вивчення курсу «Комп'ютерні технології організації соціологічних досліджень»

Знати:

Знати:

- правила розробки виборки соціологічних досліджень;
- призначення соціологічних досліджень.
- методи роботи з електронними базами даних соціологічної інформації
- правила безпечної роботи у Інтернеті
- специфіку проведення досліджень у Інтернеті
- специфіку формування вибіркової сукупності у онлайн дослідженнях
- особливості побудови анкети для Інтернет – опитування
- методи програмування анкети у Інтернеті
- методами обробки статистичної інформації за допомогою програмних онлайн пакетів на комп'ютері.

Вміти:

- розробляти вибірку соціологічних досліджень;
- застосовувати різні технології соціологічних досліджень
- поводити Інтернет опитування;

- опанувати роботу з електронними методами збору інформації;
- створювати електронну анкету у Інтернеті;
- організовувати онлайн-дослідження;
- аналізувати результати онлайн-досліджень;
- шукати соціальну та соціологічну інформацію у Інтернеті.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Інформатика	Практикум з комп'ютерної обробки соціологічних даних
Вища математика	Соціологія маркетингу
Соціальна статистика	Соціологія реклами
Математичні методи в соціології	
Методологія й методи соціологічних досліджень	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS	З них		За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання студентів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари		Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік	Екзамен
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6	180/6	96	84	48		48	КР 38	2		+

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає 53%

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1	**2**	**3**	**4**	**5**
1	ЛЗ	6	**Тема 1. Сутність вибіркового методу в соціології** 1. Елементи теорії комбінаторики, теорії ймовірностей та математичної статистики в контексті формування вибіркової сукупності. 2. Випадкові величини: функція розподілу ймовірностей дискретних випадкових величин, варіаційний ряд. 3. Функція розподілу та щільність ймовірності безперервної випадкової величини. 4. Нормальний розподіл випадкової величини. 5. Довірчий інтервал. 6. Місце вибіркового методу в системі соціологічного знання. 7. Суцільні та вибіркові методи: переваги і недоліки. Основні вимоги до вибіркових досліджень. 8. Вибірка для пілотажного дослідження.	
2	СР	10	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінару з теми 1. Опрацювання допоміжного матеріалу.	1-5, 6, 8
3	ПЗ	6	**Тема 1. Сутність вибіркового методу в соціології** 1. Елементи теорії комбінаторики, теорії ймовірностей та математичної статистики в контексті формування вибіркової сукупності. 2. Випадкові величини: функція розподілу ймовірностей дискретних випадкових величин, варіаційний ряд. 3. Деякі статистичні міри: середнє арифметичне, дисперсія, стандартне відхилення. 4. Суцільні та вибіркові методи: переваги і недоліки. 5. Основні вимоги до вибіркових досліджень. 6. Вибірка для пілотажного дослідження. 7. Розв’язання задач	1-5, 6, 8
4	ЛЗ	6	**Тема 2. Обсяг вибіркової сукупності.** 1. Генеральна сукупність. 2. Правило формулювання генеральної сукупності. 3. Вибіркова сукупність та вибірка. 4. Вибірка як елементи генеральної сукупності, вибірка як метод формування вибіркової сукупності, репрезентативність вибірки, складові оцінювання репрезентативності вибірки,	

			випадкові та систематичні помилки репрезентативності, планована помилка дослідження, рівні планованої помилки, похибки, промах, обсяг і метод як показники репрезентативності вибірки, дизайн ефект. 5. Порядок визначення меж генеральної сукупності. 6. Технологічна схема (Н. Паніна). 7. Розрахунок обсягу вибірки: методом пропорцій та за допомогою довірчих інтервалів. 8. Оцінювання обсягу вибірки та випадкової помилки. 9. Точкове та інтервальне оцінювання. Помилка інтервального оцінювання.	
5	СР	10	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінару з теми 2. Опрацювання допоміжного матеріалу.	1-5, 6, 9, 10
6	ПЗ	6	**Тема 2. Обсяг вибіркової сукупності.** 1. Параметри генеральної сукупності. 2. Джерела та збір інформації про генеральну сукупність. 3. Вибіркова сукупність та вибірка. Статистики ВС. 4. Вибірка як елементи генеральної сукупності, вибірка як метод формування вибіркової сукупності, репрезентативність вибірки, складові оцінювання репрезентативності вибірки, випадкові та систематичні помилки репрезентативності, планована помилка дослідження, рівні планованої помилки, похибки, промах, обсяг і метод як показники репрезентативності вибірки, дизайн ефект. 5. Порядок визначення меж генеральної сукупності. 6. Зв'язок понять «об'єкт дослідження», «генеральна сукупність», «основа вибірки», «одиниці відбору», «одиниці спостереження». 7. Цикли між етапами технологічної схеми. Зв'язок між циклами і методами формування вибірки. Кількість циклів, відбір / зміна відбору, зміна величини імовірності. Приклад циклічної технологічної схеми формування вибіркової сукупності. 8. Розрахунок обсягу вибірки: методом пропорцій та за допомогою довірчих інтервалів. 9. Оцінювання обсягу вибірки та випадкової помилки. 10. Поняття нескінченної генеральної сукупності, три види нескінченостей, мінімальний обсяг вибірки для різних видів нескінченно великої генеральної сукупності. 11. Значення планованої помилки до і після польового етапу. Точкове та інтервальне оцінювання. Помилка інтервального оцінювання.	1-5, 6, 9, 10
7	ЛЗ	6	**Тема 3. Прості імовірнісні й складні імовірнісні методи відбору.** 1. Класифікація основних вибіркових методів. 2. Прості імовірнісні методи відбору: переваги та	

			недоліки. 3. Принцип випадковості. 4. Систематичний відбір з випадковим початком: процедура, сфера застосування, алгоритм. 5. Гніздова вибірка: проблема аналізу даних. 6. Поняття складного методу відбору. 7. Багатоступінчата вибірка і комбінована: спільне та відмінне, переваги і недоліки, сфера застосування. 8. Стратифікована вибірка: поняття страти, проблема відбору страти, спосіб формування страти, проблема кількості страт, пропорційний і непропорційний розподіл обсягу вибірки по стратах, переваги й недоліки, сфера застосування. 9. Нестрогі випадкові методи відбору: спрямована, квотна, стихійна. 10. Розрахунок основних характеристик вибірки. Поняття квоти, відбір контрольних ознак, розрахунок квот згідно даних статистики. Відбір на останньому щаблі вибірки згідно квоти. 11. Теоретичний розподіл (дані статистики) як показник репрезентативності вибірки (якості соціологічної інформації). 12. Поняття територіальної вибірки, випадки її застосування.	
8	СР	10	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінару з теми 3. Написання реферату. Опрацювання допоміжного матеріалу.	1-5, 6, 9, 10
9	ПЗ	6	**Тема 3. Прості імовірнісні й складні імовірнісні методи відбору.** 1. Поняття імовірнісних методів відбору як самостійних методів відбору і як проміжного етапу в складних методах відбору. 2. Власне випадкові методи: схема урн, таблиця випадкових чисел, генератор випадкових чисел. 3. Систематичний відбір з випадковим початком: процедура, сфера застосування, алгоритм. 4. Гніздова вибірка: проблема аналізу даних. Приклади реалізації вибірок простими імовірнісними методами. 5. Зв’язок між простим імовірнісним методом відбору і помилкою дослідження. 6. Поняття складного методу відбору. 7. Види відбору. Відмінність і схожість між методами вибірки і видами відбору. 8. Багатоступінчата вибірка і комбінована: спільне та відмінне, переваги і недоліки, сфера застосування. 9. Стратифікована вибірка: поняття страти, проблема відбору страти, спосіб формування страти, проблема кількості страт, пропорційний і непропорційний розподіл обсягу вибірки по стратах, переваги й недоліки, сфера застосування. 10. Формування вибірки з урахуванням дизайн ефекту. Виокремлення страт, перерозподіл обсягу, структура домогосподарств, спосіб розрахунку дизайн ефекту.	1-5, 6, 9, 10

			11. Нестрогі випадкові методи відбору: спрямована, квотна, стихійна. 12. Основні випадки застосування, види та межі використання, переваги і недоліки. Формування одноступеневої та багатоступеневої не строго випадкових вибірок. 13. Класифікація і характер помилок репрезентативності для таких методів відбору. Розрахунок основних характеристик вибірки. 14. еоретичний розподіл (дані статистики) як показник репрезентативності вибірки (якості соціологічної інформації). 15. Поняття територіальної вибірки, випадки її застосування. Приклади формування репрезентативних та не репрезентативних територіальних вибірок. 16. Структура населення цільової території. Джерела інформації щодо контрольних ознак вибірки. Приклади формування вибірки за місцем навчання / роботи / дозвілля / покупки. Поняття малих вибірок, їх репрезентативна здатність. 17. Розв'язання задач	
10	ЛЗ	6	**Тема 4. Вибірки для крос-культурних та міжнародних порівняльних досліджень. Проектування і проведення досліджень на час проведення виборчих кампаній** 1. Типологія масштабних соціологічних досліджень. 2. Проект вибірки та організація польового етапу. 3. Специфіка формування вибірки для проведення крос-культурних досліджень в режимі моніторингу та міжнародних проектів з метою порівняння. 4. Зв'язок між вибіркою та порівняльною здатність отримуваної інформації. 5. Приклади формування вибірок великими дослідницькими центрами України. Приклади формування вибірок деякими міжнародними проектами. 6. Основні принципи проектування дослідження типу Exit poll. 7. Проведення Exit poll в режимі оперативного дослідження та в режимі on line. 8. Специфіка генеральної сукупності та одиниць відбору, відбору потенційного респондента. 9. Менеджмент польового етапу. 10. Документальний супровід польового етапу. Захист інформації. Основні принципи проектування дослідження Rolling poll. 11. Стихійна вибірка. 12. Цілеспрямований відбір. Вибірка "сніговий ком".	
11	СР	10	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінару з теми 4. Виконання індивідуального завдання.	1-5, 6, 8

12	ПЗ	6	**Тема 4. Вибірки для крос-культурних та міжнародних порівняльних досліджень. Проектування і проведення досліджень на час проведення виборчих кампаній** 1. Типологія масштабних соціологічних досліджень. 2. Проект вибірки та організація польового етапу. 3. Специфіка формування вибірки для проведення крос-культурних досліджень в режимі моніторингу та міжнародних проектів з метою порівняння. 4. Зв'язок між вибіркою та порівняльною здатність отримуваної інформації. 5. Приклади формування вибірок великими дослідницькими центрами України. 6. Приклади формування вибірок деякими міжнародними проектами. 7. Основні принципи проектування дослідження типу Exit poll. 8. Проведення Exit poll в режимі оперативного дослідження та в режимі on line. 9. Специфіка генеральної сукупності та одиниць відбору, відбору потенційного респондента. 10. Менеджмент польового етапу. 11. Документальний супровід польового етапу. Захист інформації. 12. Основні принципи проектування дослідження Rolling poll. 13. Стихійна вибірка. Цілеспрямований відбір. Вибірка "сніговий ком". 14. Розв'язання задач	1-5, 6, 9, 10
13	ЛЗ	6	**Тема 5. Забезпечення якості вибіркового соціологічного дослідження. Ремонтування вибірки** 1. Помилки репрезентативності: характер, класифікація, оцінювання, контроль 2. Поняття якості соціологічної інформації та якості соціологічного дослідження. 3. Репрезентативність як інтегральна характеристика, класифікація і характер помилок репрезентативності. 4. Доступність, дизайн-ефект тощо. 5. Менеджмент польового етапу соціологічного дослідження. 6. Контроль роботи інтерв'юера (маршрут, час опитування респондента, кількість інтерв'ю, кількість відвідувань тощо). 7. Методи ремонтування вибірки. Зв'язок між проведенням польового етапу і необхідністю ремонтування вибірки. 8. Методи ремонтування вибірки. 9. Метод зважування і відсікання. 10. Джерела інформації про генеральну сукупність. 11. Вплив особи інтерв'юера на однорідність зібраних	

			даних. 12. Спосіб корекції обсягу вибірки	
14	СР	10	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінару з теми 5. Виконання індивідуального завдання.	1-5, 6, 9, 11
15	ПЗ	6	**Тема 5. Забезпечення якості вибіркового соціологічного дослідження. Ремонтування вибірки** 1. Поняття якості соціологічної інформації та якості соціологічного дослідження. 2. Структура інтегральної характеристики «якість». 3. Репрезентативність як інтегральна характеристика, класифікація і характер помилок репрезентативності. 4. Зв'язок між помилками і моделлю вибірки. Шляхи мінімізації помилок. 5. Оцінні помилки, їх інтерпретація. Доступність, дизайн-ефект тощо. 6. Менеджмент польового етапу соціологічного дослідження. 7. Методики для оцінки впливу інтерв'юера. Контроль роботи інтерв'юера (маршрут, час опитування респондента, кількість інтерв'ю, кількість відвідувань тощо). 8. Опис соціологічного дослідження у наукових та публіцистичних працях. 9. Методи ремонтування вибірки. Зв'язок між проведенням польового етапу і необхідністю ремонтування вибірки. Методи ремонтування вибірки. 10. Поняття ремонтування вибірки і корекції даних, вагового коефіцієнту. 11. Корекція статистично визначеного обсягу вибірки. Корекція неоднорідності зібраних даних. 12. Корекція розподілів соціальнодемографічних характеристик респондентів. Корекція відповідей, які різко виділяються. Корекція пропущених відповідей. Проблема кореляції між контрольними ознаками (соціально-демографічними показниками). 13. Метод зважування і відсікання. 14. Джерела інформації про генеральну сукупність. Визначення відсоткових пропорцій контрольних ознак згідно даних статистики. Репрезентація соціально-демографічних ознак респондентів. 15. Розв'язання задач.	1-5, 6, 9, 11
16	ЛЗ	6	**Тема 6. Комп'ютерне інформаційне середовище** 1. Інтернет як засіб комунікації та джерело інформації. 2. Комунікаційні можливості Інтернету: електронна пошта, форум, блог, чат, ICQ (QIP, Jabber, MSN, IM), Skype. 3. Соціологічні інформаційні ресурси у Інтернеті.	

			4. Пошук соціологічної літератури. 5. Принципи роботи пошукових систем. Складний пошук 6. Використання словоформ, синонімів, доменних імен та діапазонів. 7. Каталогізатори літератури та інших ресурсів. 8. Інтернет-ресурси, де можна знайти статистичну інформацію. 9. Банки даних соціологічних опитувань: відкриті, умовно відкриті та закриті ресурси. та інші ресурси. 10. Реєстрація для доступу у бази даних.	
17	СР	10	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінару з теми 6. Підготовка огляду статті за темою	1-5, 6, 9, 11
18	ПЗ	6	**Тема 6.Комп'ютерне інформаційне середовище** 1. Інтернет як засіб комунікації та джерело інформації. Комунікаційні можливості Інтернету: електронна пошта, форум, блог, чат, ICQ (QIP, Jabber, MSN, IM), Skype. Методи реєстрації та можливості використання. 2. Соціологічні інформаційні ресурси у Інтернеті: асоціації (http://www.sau.kiev.ua/reference.html, http://www.sau-kiev.org.ua/, http://rosa.socio.msu.ru/, http://www.europeansociology.org/, http://www.asanet.org/), електронні журнали, форуми (http://forum.gfk.ru/), клуби (http://www.gorod.org.ru/, http://club.fom.ru/), статистичнібюлетені, базиданихсоціологічноїінформації. 3. Пошук соціологічної літератури http://www.soc.univ.kiev.ua/LIB/OUT/ . 4. Принципи роботи пошукових систем. Компоненти : spider, crawler, indexer, the database та search engine results engine. Формулювання запиту для пошуку: логічні оператори and, or, not, *, +, &, &&. 5. Складний пошук (http://www.google.com.ua/advanced_search?hl=uk, http://yandex.ru/advanced.html, http://meta.ua/adv_search.asp?q). 6. Використання словоформ, синонімів, доменних імен та діапазонів. 7. Каталогізатори літератури та інших ресурсів. 8. Інтернет-ресурси, де можна знайти статистичну інформацію (держкомстати, облстати та бюро статистичної інформації http://www.ukrstat.gov.ua/, http://www.ukrcensus.gov.ua/ , http://www.gks.ru/, http://www.worldstat.org, http://www.cvk.gov.ua/, CIAfactbookhttps://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/ та інші). 9. Банки даних соціологічних опитувань: відкриті, умовно відкриті та закриті ресурси. http://www.europeansocialsurvey.org/,	1-5, 6, 9, 11

			http://www.cessda.org/accessing/catalogue/ та інші ресурси http://www.cessda.org/related/other_archives/. 10. Реєстрація для доступу у бази даних. http://essedunet.nsd.uib.no/ **11.** Розв'язання задач	
19	ЛЗ	6	**Тема 7. Програма соціологічного дослідження, що проводиться з використанням Інтернету** 1. Обмеження та специфіка проведення соціологічних досліджень у Інтернеті. Формулювання проблеми. 2. Визначення об'єкту та предмету дослідження. Уточнення та адаптація головних понять. Попередній системний аналіз об'єкту досліджень. 3. Особливості пілотажного дослідження. Висування робочих гіпотез. Стратегічний план дослідження. Характеристики генеральної сукупності. 4. Специфіка формування вибірки. Планування головних процедур збору та аналізу даних. Використання телефонної та комп'ютерної техніки для збору інформації. Переваги використання CATI. 5. Інтерфейс оператора та інтерфейс адміністратора. Проведення соціологічних опитувань через електронну пошту. Формування бази даних адрес. Програмування опитування, що проводиться через електронну пошту. 6. Особливості формату питань для анкети, що розсилається через електронну пошту. Формат запитальника. Методи автоматичного та напівавтоматичного аналізу. Часові рамки та сценарії розсилки. 7. Робочий план дослідження. Дизайн анкети. Створення опитувальників у http://www.surveymonkey.com та http://survey.univ.kiev.ua. Типи питань. Визначення соціальних показників, які можна досліджувати у Інтернеті.	
20	СР	12	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінару з теми 7.	1-5, 6, 8
21	ПЗ	6	**Тема 7. Програма соціологічного дослідження, що проводиться з використанням Інтернету** 1. Обмеження та специфіка проведення соціологічних досліджень у Інтернеті. Формулювання проблеми. 2. Визначення об'єкту та предмету дослідження. Уточнення та адаптація головних понять. Попередній системний аналіз об'єкту досліджень. 3. Особливості пілотажного дослідження. Висування робочих гіпотез. Стратегічний план дослідження. Характеристики генеральної сукупності. 4. Специфіка формування вибірки. Планування головних процедур збору та аналізу даних. Використання телефонної та комп'ютерної	1-5, 6, 8

			техніки для збору інформації. Переваги використання CATI. 5. Інтерфейс оператора та інтерфейс адміністратора. Проведення соціологічних опитувань через електронну пошту. Формування бази даних адрес. Програмування опитування, що проводиться через електронну пошту. 6. Особливості формату питань для анкети, що розсилається через електронну пошту. Формат запитальника. Методи автоматичного та напівавтоматичного аналізу. Часові рамки та сценарії розсилки. 7. Робочий план дослідження. Дизайн анкети. Створення опитувальників у http://www.surveymonkey.com та http://survey.univ.kiev.ua. Типи питань. Визначення соціальних показників, які можна досліджувати у Інтернеті. **8.** Розв'язання задач	
22	ЛЗ	6	**Тема 8 Опитувальна оболонка Google form** 1. Створення нового опитування. 2. Параметри опитувальника: загальні, навігація та структура, публікація та доступ, повідомлення та керування даними. Можливість імпорту опитувальника. Види шаблонів оформлення. 3. Поняття групи питань. 4. Створення нової групи, заголовок та опис групи. Додавання питань до групи. 5. Параметри питань: код, питання, допомога, тип, перевірка, обов'язковість питання, розташування, додаткові атрибути. 6. Фіксовані та новостворені типи питань. 7. Стандартні списки альтернатив (набори міток). Створення списку альтернатив. 8. Типи питань: масиви, текстові, списки, одно та багато альтернативний вибір, ранжовані питання. 9. Атрибути питань. Вигляд питань та альтернатив. Використання шаблонів та форматування вигляду питань та альтернатив. 10. Використання умовних операторів переходу та принцип їх побудови. Тестування опитувальника. 11. Публікування опитувальника, анонс та запрошення до опитування. Формування вибірки. Збір результатів опитування. 12. Експорт у SPSS.	
23	СР	12	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінару з теми 8. Виконання індивідуального завдання.	1-5, 6, 8
24	ПЗ	6	**Тема 8 Опитувальна оболонка Google form** 1. Створення нового опитування. 2. Параметри опитувальника: загальні, навігація та структура, публікація та доступ, повідомлення та керування даними. Можливість імпорту опитувальника. Види шаблонів оформлення.	1-5, 6, 8

			3. Поняття групи питань. 4. Створення нової групи, заголовок та опис групи. Додавання питань до групи. 5. Параметри питань: код, питання, допомога, тип, перевірка, обов'язковість питання, розташування, додаткові атрибути. 6. Фіксовані та новостворені типи питань. 7. Стандартні списки альтернатив (набори міток). Створення списку альтернатив. 8. Типи питань: масиви, текстові, списки, одно та багато альтернативний вибір, ранжовані питання. 9. Атрибути питань. Вигляд питань та альтернатив. Використання шаблонів та форматування вигляду питань та альтернатив. 10. Використання умовних операторів переходу та принцип їх побудови. Тестування опитувальника. 11. Публікування опитувальника, анонс та запрошення до опитування. Формування вибірки. Збір результатів опитування. 12. Експорт у SPSS.	
Разом (годин)	**180**			

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацьовування лекційного матеріалу	16
2	Підготовка до практичних (лабораторних, семінарських) занять	16
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	6
4	Виконання індивідуального завдання:	10
5	Інші види самостійної роботи (курсова робота)	36
	Разом	84

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Вибір завдання узгоджується з викладачем, що веде практичні заняття	Терміни виконання (на якому тижні)
1.	Виконання індивідуального завдання № 1	3-5
2.	Виконання індивідуального завдання № 2	3-5
3.	Виконання індивідуального завдання № 3	5-8

Форма та методи навчання

Під час проведення лекційних занять з навчальної дисципліни передбачено застосування таких методів навчання: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; частково-пошуковий та проведення лекцій проблемного характеру.

Під час проведення семінарських занять застосовується: репродуктивний метод (засвоєння базових понять курсу); частково-пошуковий, або евристичний метод (під час виконання завдань самостійної роботи) та дослідницький (виконання індивідуальних завдань курсової роботи). Деякі семінарські заняття проводяться з використанням методів й форм семінарів-дискусій, робота в малих групах та кейс-методів.

Лекції проблемного характеру – передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій)дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших проблемних ситуацій у процесі вивчення лекційного матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робот. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Індивідуальне завдання – вид самостійної роботи поза аудиторними годинами, коли студент, використовуючи лекційний матеріал та додаткові джерела знань, розробляє тему, практичного спрямування. Це може бути розробка певної методики, створення програми соціологічного дослідження або розробка інструментарію.

Виконання курсової роботи: у ході написання якої студент повинний вирішити наступні задачі: на основі розробленої програми власного дослідження та інструментарію провести збір та первинну обробку даних; провести аналіз отриманих даних, використовуючи методи математичної статистики; описати отримані результати з використанням таблиць та графіків; надати практичні рекомендації виходячи з результатів дослідження; у процесі захисту курсової роботи продемонструвати свої знання за темою, здатність зробити аргументовані та обґрунтовані отриманим результатам висновки.

Методи контролю

1. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі екзамену або шляхом накопичення балів за поточним контролем по змістовним модулям.

Екзамен – письмова або усна відповідь на питання, що містяться в екзаменаційному білеті. Питання екзаменаційних білетів доводяться до студентів заздалегідь. Екзаменаційні білети готує лектор, вони затверджуються на засіданні кафедри і підписуються завідувачем кафедри. Екзаменатора призначає завідувач кафедри. Він має оцінити якість відповіді студента за прийнятою шкалою академічних оцінок.

Контрольні питання з курсу до екзамену.

1. Вибірковий та суцільний методи: порівняння, переваги
2. Місце та роль вибіркового методу в соціології. Закон великих чисел
3. Елементи теорії комбінаторики (множина, перестановки, сполучення (комбінації), розміщення та їх властивості), інтерпретація та застосування у ВМ
4. Елементи теорії ймовірностей (випадкова подія, подія достовірна та неможлива, ймовірність події, формула повної ймовірності), інтерпретація та застосування у ВМ
5. Основні поняття вибіркового методу та їх визначення
6. Помилки репрезентативності: визначення, оцінювання
7. Взаємозв’язок між дослідницькою проблемою, метою і завданнями дослідження та вибіркою
8. Взаємозв’язок між генеральною сукупністю та об’єктом і предметом, між об’єктом і предметом та вибіркою
9. Взаємозв’язок між гіпотезами, поняттями і показниками, методом збору інформації та вибіркою
10. Відповідність між моделлю вибірки та теоретичною моделлю дослідження
11. Технологічна схема: від об’єкту дослідження до одиниць спостереження
12. Обсяг вибірки: підходи до обчислення, оцінювання, мінімальні обсяги.
13. Помилка інтервального оцінювання та обсяг вибірки
14. Класифікація основних вибіркових методів. Принцип випадковості
15. Прості ймовірнісні методи відбору: переваги і недоліки
16. Систематичний відбір: процедура, сфера застосування, алгоритм
17. Серійна (гніздова) вибірка
18. Складні імовірнісні методи відбору: засоби формування, відбір на останньому кроці
19. Багатоступінчата і комбінована вибірка: засоби формування, спільне і відмінне, переваги і недоліки
20. Стратифікована вибірка: поняття страти, проблема кількості і способу їх формування, розподіл обсягу вибірки, сфера застосування
21. Формування вибірки з урахуванням дизайн-ефекту
22. Нестрогі випадкові методи відбору: характеристика, проблема репрезентативності

23. Особливості формування територіальної вибірки, сфера застосування, проблема репрезентативності

24. Особливості формування вибірки за місцем навчання / роботи

25. Особливості формування вибірки за місцем дозвілля / покупки

26. Малі вибірки: сфера застосування, проблема репрезентативності

27. Крос-культурні дослідження: проекти вибірок, організація польового етапу, проблеми порівняння і репрезентативності

28. Міжнародні дослідження: проекти вибірок, організація польового етапу, проблеми порівняння і репрезентативності

29. Систематичні та випадкові помилки споглядання

30. Дослідження типу exit poll

31. Дослідження в режимі моніторингу: вимоги до вибірки

32. Пілотажні дослідження: вимоги до вибірки

33. Формування вибірки шляхом опитування першого зустрічного

34. Метод маршрутного опитування

35. Якість як інтегральна характеристика

36. Репрезентативність як інтегральна характеристика

37. Оцінні помилки репрезентативності: їх інтерпретація, обчислення, контроль

38. Проблема важкодоступних респондентів

39. Методики для оцінки впливу інтерв'юера

40. Менеджмент польового етапу дослідження як забезпечення його якості

41. Структура опису дослідження у наукових та публіцистичних працях

42. Опис дослідження і надійність джерела інформації

43. Ремонтування вибірки: визначення, причини, обмеження, методи

44. Ваговий коефіцієнт: інтерпретація, допустимі значення, обчислення

45. Репрезентація соціально-демографічних ознак, проблема кореляції між контрольними ознаками

46. Корекція даних зі збереженням / зміною обсягу вибірки, процедура розрахунку для випадку однієї змінної

47. Корекція неоднорідності зібраних даних, процедура розрахунку

48. Корекція відповідей (які різко виділяються, пропущених, відсутніх).

49. Використання телефонної та комп'ютерної техніки для збору інформації.

50. Проведення соціологічних опитувань через електронну пошту.

51. Формування бази даних адрес.

52. Особливості формату питань для анкети, що розсилається через електронну пошту.

53. Методи автоматичного та напівавтоматичного аналізу.

54. Часові рамки та сценарії розсилки.

55. Робочий план дослідження. Дизайн анкети

56. Типи питань. Визначення соціальних показників, які можна досліджувати у Інтернеті.

57. Вхід до зони адміністрування та знайомство з навігацією у пакеті.

58. Створення нового опитування.

59. Види шаблонів оформлення.

60. Поняття групи питань. Створення нової групи, заголовок та опис групи. Додавання питань до групи.

61. Параметри питань: код, питання, допомога, тип, перевірка, обов'язковість питання, розташування, додаткові атрибути.

62. Фіксовані та новостворені типи питань.

63. Стандартні списки альтернатив (набори міток).

64. Створення списку альтернатив (labelset)

65. Типи питань: масиви, текстові, списки, одно та багатоальтернативний вибір, ранжовані питання.

66. Атрибути питань.

67. Вигляд питань та альтернатив. Використання шаблонів та форматування вигляду питань та альтернатив.

68. Використання умовних операторів переходу та принцип їх побудови. Тестування опитувальника.

69. Публікування опитувальника, анонс та запрошення до опитування.

70. Збір результатів опитування. Експорт у SPSS.

Друге питання в екзаменаційному білеті це практичне завдання за темою курсової роботи.

Курсова робота – індивідуальне завдання, виконання якого спрямовано на отримання вмінь та навичок щодо систематичного збирання теоретичного матеріалу, його аналізу, творчого осмислювання, логічного впорядкування. Курсова робота в шостому семестрі носить дослідницький характер.

Теми курсових робіт:

1. Мода в молодіжному середовищі
2. Особливості релігійності населення України
3. Гендерні стереотипи в підлітковому віці
4. Конфлікти в молодій родині
5. Роль Інтернет в дозвіллєвій діяльності школярів
6. Якість життя сучасного міського населення
7. Роль комп'ютерних ігор в житті сучасних підлітків
8. Споживчі переваги на ринку засобів стільникового зв'язку.
9. Уявлення студентства про подружні ролі
10. Шлюбний відбір
11. Роль релігії в житті людини (гендерний аспект проблеми)
12. Соціальний статус викладача вищого навчального закладу
13. Громадська думка щодо порушень правил дорожнього руху
14. Толерантність населення до правопорушень
15. Особливості професійної адаптації молодих фахівців на підприємствах різних форм власності
16. Студентська молодь на ринку праці
17. Особливості ставлення до рекламної продукції різних соціально-демографічних груп
18. Професійні орієнтації сучасних школярів
19. Політична активність різник вікових груп

20. Стилі керівництва в сучасних організаціях середнього бізнесу
21. Клієнти туристичних агенцій: соціальний портрет
22. Ціннісні орієнтації студентської молоді
23. Електоральні переваги студентів
24. Ставлення студентів та школярів до основних видів девіантної поведінки
25. Телевізійні переваги студентства (гендерний аспект проблеми)
26. Дозвілля студентів технічного вузу
27. Толерантність студентства до сексуальних відхилень: гендерний аспект проблеми
28. Чутки у вищих навчальних закладах: соціально-професійний аспект
29. Алкоголь в житті студентів та викладачів: порівняльний аналіз
30. Образ ідеальної родини у сприйнятті школярів та студентів
31. Жінка-керівник: соціальні стереотипи та очікування
32. Стимулювання праці в організаціях державної та приватної форм власності.
33. Мотиви вибору місць праці випускниками вищих навчальних закладів
34. Репродуктивні установки сучасної молоді
35. Оцінка дієвості населенням каналів вертикальної мобільності на сучасному етапі.

2.Поточний контроль проводиться за результатами роботи студентів на семінарських заняттях, методом оцінювання контрольних робіт, шляхом оцінювання тестів, самостійних робот, індивідуальних завдань, есе, командних проектів, презентацій, ведення конспектів лекцій.

Контроль на семінарських заняттях – оцінювання виступів студентів, відповідей на питання поставлені викладачем, оцінці виконання тестових завдань, оцінок під час самостійних робот, оцінювання внеску окремих студентів у групову роботу, наприклад, активність в діловій грі.

Контрольна робота – вид поточного контролю знань студентів, який має на меті виявити рівень знань студентів, що отримані за пройденим матеріалом. Дата проведення контрольної роботи доводиться до студентів і призначається по завершенню вивчення змістовного модулю. Питання або практичні завдання готує викладач, що веде практичні заняття, вони узгоджуються з лекційними питаннями і тематикою семінарських занять. Завдання можуть передбачати творчу роботу, відповідь на тестові завдання тощо. Контрольна робота виконується у письмовій формі в присутності викладача, оцінюється за прийнятою шкалою і оцінка може використовувати викладачем для підрахунку кумулятивного балу за підсумками вивчення дисципліни.

Індивідуальні завдання – оцінюються викладачем або за результатами перевірки на практичному занятті або за відповіддю студента.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1.Розподіл балів для оцінювання успішності студента для іспиту

Контрольні роботи (за темами)	Індивідуальні завдання	Курсова робота(проекти)	Іспит	Сума
40 (5*8)	30 (10*3)	20	10	100

Таблиця 2. – Шкала оцінюваннязнань та умінь: національна та ECTS

Рейтингова Оцінка, бали	**Оцінка ECTS та її визначення**	**Національна оцінка**	**Критерії оцінювання**	
			позитивні	**негативні**
1	**2**	**3**	**4**	**5**
90-100	A	Відмінно	- **Глибоке знання** навчального матеріалу модуля, що містяться в **основних і додаткових літературних джерелах;** - **вміння аналізувати** явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - **вміння** проводити **теоретичні розрахунки**; - **відповіді** на запитання **чіткі, лаконічні, логічно послідовні;** - **вміння вирішувати складні практичні задачі.**	Відповіді на запитання можуть містити **незначні неточності**
82-89	B	Добре	- **Глибокий рівень знань** в обсязі **обов'язкового матеріалу**, що передбачений модулем; - вміння давати **аргументовані відповіді** на запитання і проводити **теоретичні розрахунки**; - вміння вирішувати **складні практичні задачі.**	Відповіді на запитання містять **певні неточності;**
75-81	C	Добре	- **Міцні знання** матеріалу, що вивчається, та його **практичного застосування;** - вміння давати **аргументовані відповіді** на запитання і проводити **теоретичні розрахунки**; - вміння вирішувати **практичні задачі.**	- невміння використовувати теоретичні знання для вирішення **складних практичних задач.**
64-74	D	Задовільно	- Знання **основних фундаментальних положень** матеріалу, що вивчається, та їх **практичного застосування**; - вміння вирішувати прості **практичні задачі**.	Невміння давати **аргументовані відповіді** на запитання; - невміння **аналізувати** викладений матеріал і

				виконувати розрахунки; - невміння вирішувати **складні практичні задачі.**
60-63	E	Задовіль	- Знання **основних фундаментальних положень** матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші **практичні задачі**.	Незнання **окремих (непринципових) питань** з матеріалу модуля; - невміння **послідовно і аргументовано** висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розвязанні **практичних задач**
35-59	FX (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	**Додаткове вивчення** матеріалу модуля може бути виконане **в терміни, що передбачені навчальним планом**.	Незнання **основних фундаментальних положень** навчального матеріалу модуля; - **істотні помилки** у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати **прості практичні задачі.**
1-34	F (потрібне повторне вивчення)	Незадовільно	-	- Повна **відсутність знань** значної частини навчального матеріалу модуля; - **істотні помилки** у відповідях на запитання; -незнання основних фундаментальних положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання **простих практичних задач**

Базова література:

1.	Chapter 2: Sociological Research Methods URL: https://www.gcsnc.com/site/handlers/filedownload.ashx?moduleinstanceid=106970&dataid=89367&FileName=chap02.pdf
2.	A Quick Guide to Quantitative Research in the Social Sciences URL: A Quick Guide to Quantitative Research in the Social Sciences
3.	Social Research Methods and Design (29 навчальних відео). URL:

	https://www.youtube.com/playlist?list=PLirEzjzoHKvxaX8zZuFUSAi4jdukeexwx
4.	Sociology - Strategy Videos (7 навчальних відео). URL: https://www.youtube.com/playlist?list=PLYSuG-KZy7JAX8zBJxvvn2N55WpAN02v
5.	Sociology for UPSC Mains || Civil Services || IAS - Strategy to write in-depth Answers (156 навчальних відео). URL: https://www.youtube.com/watch?v=rIhqqQQilTA&list=PLYSuG-KZy7JDFWh1oAMvzNLbaLZGY5Ina
6.	Михайлева Е. Г. Методология и методы социологических исследований : учеб.пособие для студентов высш. учеб. заведений / Е. Г. Михайлева ;Нар. укр. акад., [каф. социологии]. – Харьков : Изд-во НУА, 2016. 286 с.

Допоміжна література

7.	Маковецький А. М. Надійність соціологічної інформації[Текст] : навч. посібник / А. М. Маковецький ; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : ЧНУ, 2009.– 48 с.
8.	Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження: Курслекцій /2 видання, / Інститут соціології НАНУ. – К. : Ін-т соціологіїНАН України, 2007. – 320 с.
9.	Ronald D. Fricker, Jr. Sampling Methods for Web and E-mail Surveys Naval Postgraduate School 9 October 2006 http://www.nps.navy.mil/orfacpag/resumePages/papers/frickerpa/Draft%20Internet%20Survey%20Sampling%20Chapter.pdf
10.	Давыдов А.А. Компьютерные технологии для социологии (обзор зарубежного опыта) // Социологические исследования. 2005. № 1. С. 131-138.
11.	Божков О.Б. КОМПЬЮТЕРНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В СОЦИОЛОГИЧЕСКОМ ИССЛЕДОВАНИИ http://www.nir.ru/sj/sj/12bozh.htm

Інтернет джерела:

1. Архів журналу «Соціологія: теорія методи, Маркетинг». URL: http://stmm.in.ua/archive/
2. Інститутсоціології НАН України. URL: http://i-soc.com.ua/
3. International Sociology: SAGE Journals. URL: https://journals.sagepub.com/home/iss
4. Київськийміжнароднийінститутсоціології. URL: https://www.kiis.com.ua/
5. Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність». URL:http://medialiteracy.org.ua/
6. Соціологічна асоціація України. URL:http://www.sau.kiev.ua/
7. Соціологічнагрупа «Рейтинг». URL: http://ratinggroup.ua/
8. Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? Онлайн курс наплатформіPrometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about
9. SOCIS: Центр соціальних та маркетинговихдосліджень. URL: http://socis.kiev.ua/ua/

10. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. URL: http://www.uisr.org.ua/
11. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: https://dif.org.ua/
12. Центр Разумкова. URL: http://razumkov.org.ua/
13. Центр соціальний моніторинг. URL: https://smc.org.ua/

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(надається перелік складових навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни та посилання на сайт, де вони розташовані)

1) сілабус
2) робоча програма навчальної дисципліни
3) навчальний контент (конспект або розширений план лекцій);
4) плани семінарських занять
5) завдання для самостійної роботи студентів
6) питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів
7) бібліотечний фонд університету і кафедри
8) сайт кафедри: http://web.kpi.kharkov.ua/sp/054-sotsiologiya-bakalavr-2/